

Työryhmän kokous 28.5.2019

Aika	28.5.2019 klo 9-12		
Paikka	MMM, Hallituskatu 3A, 1. krs, nh Savotta		
Jäsenet	Nimi	Läsnä	Poissa
	Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi (puheenjohtaja)	X	
	Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki	X	
	Ylitarkastaja Björn Johansson	X	
	Johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen	X	
	Ryhmäpäällikkö Markus Kauppinen	X	
	Ylitarkastaja Jan Meszka	X	
	Ylitarkastaja Karoliina Meurman	X	
	Yli-insinööri Jaana Rajakko	X	

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Kokouksen aluksi keskusteltiin Tukesin säädöstietopalvelun tarpeellisuudesta. Todettiin palvelu tarpeelliseksi, kunhan tietoja etsivä vain ensin löytää oikeaan paikkaan. Säädöstietopalveluun päästökseen tulee Tukesin verkkosivuilla ensin hoksata valita "Tee näin" -kohta.

Uudet hallituksen esityksen laatimisohteet eli HELO -ohjeet on julkaistu. Laitelain HE laaditaan uusien ohjeiden mukaisesti. Uudistuksena esityksen perusteluja ei enää jatkossa eritellä yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin, vaan säännöskohtaisten perustelujen merkitys kasvaa. Tavoitteena on, ettei asioita tarvitse toistaa esityksessä. Ohje löytyy Finlexin verkkosivuilta: <http://helo.finlex.fi>

Eduskunta on hyväksynyt lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, HOL. Hyväksytty laki on edelleen käsittelyssä eduskunnan tarkastusyksikössä. Laki vahvistetaan pikimmiten, kun OM saa eduskunnan vastauksen. Laki on tulossa voimaan 1.1.2020. Laitelain mukaisten päätösten muutoksenhakua koskevien pykälien osalta ei ole tarve laatia päällekkäistä sääntelyä, mutta informatiivinen viittaus olisi kuitenkin tarpeen. Jos laitelain nojalla tehdyissä päätöksissä halutaan käyttää oikaisuvaatimusta, pitää siitä säätää erikseen laitelaissa.

2. Keskustelutilaisuus 16.5.2019

Toisessa keskustelutilaisuudessa keskityttiin käsisammuttimien tarkastamisen ja huoltamisen sääntelyyn. Tilaisuudessa saatiin hyvin selkeitä, konkreettisia kommentteja sekä perusteluja, miten asiat toimivat ja mitä asiat oikeasti käytännössä tarkoittavat.

Keskustelutilaisuuden keskustelusta on laadittu muistiinpanomuistio. Keskusteltiin tilaisuudessa esille nousseista asioista.

Vastuuhenkilö

Tukesin rekisterissä on vastuuhenkilöitä, jotka toimivat vastuuhenkilöinä useammalla eri toimialalla. Tukes ei ole valvonut vastuuhenkilön vaatimusta päätoimisuudesta yli sektorirajojen.

Vastuuhenkilön ei edellytetä käyvän jokaisella työmaalla, vaan vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia, että asiat hoituvat vaatimusten mukaisesti. Se, miten vastuu käytännössä toteutetaan, ei ole säädöksillä säädettävä asia. Asiat voi toteuttaa säädöksistä riippumatta aina hyvin tai huonosti.

Työkokemusvaatimuksen asettaminen käsisammutinliikkeen vastuuhenkilölle edellyttää vaikutusten arviointia. Miten vaatimus vaikuttaisi vastuuhenkilöiden lukumäärään tai sitä kautta käsisammutinliikkeiden määrään. Olettamuksena on, ettei vaatimus vähennä vastuuhenkilöiden lukumäärää, ainoastaan helpottaa vastuuhenkilön kokeen läpikäymistä. Käytännössä henkilöllä pitää jo nykyisin olla jotain työkokemusta, jotta suorittaa hyväksytysti kokeen käytännön osuuden.

Tukesin suorittama valvonta

Tukes valvoo liikkeiden toiminnan vaatimustenmukaisuutta riskiperusteisesti, jos Tukes havaitsee itse tai saa tietoonsa poikkeavuuksia liikkeen toiminnassa. Paloilmoittimien ja sammutuslaitteistojen osalta Tukes on pyytänyt tarkastuslaitosten pöytäkirjat. Pöytäkirjojen perusteella tehdään riskiarvio ja valvonta kohdennetaan riskiarvion perusteella. Käsisammutinliikkeiden osalta riskiarvio tehdään mm. asiakkailta ja toiminnanharjoittajilta saadun palautteen sekä maantieteellisen kattavuuden perusteella.

Luettelointivelvoite

Luettelointivelvoitteesta ei ole tarve säätää sillä perusteella, mitä asiakas tai liike itse tarvitsee. Isojen kaasupullojen osalta edellytetään täyttöluettelon ylläpitämistä. Pienien sukelluspullojen täyttämistä ei enää vaadita luettelon ylläpitämistä, mutta useat toimijat pitävät kuitenkin luetteloa täyttämistään pulloista. Pulloon kiinnitetään myös tarra, josta käy ilmi mm. seoskaasun pitoisuus.

Keskustelutilaisuudessa tuli ilmi, että luettelon pohjan muodostaa asiakkaalle laskun liitteenä toimitettava luettelo tarkastetuista käsisammuttimista. Luetteloa on perusteltu sillä, että sen avulla voidaan jäljittää tarkastettu sammutin tarkastajaan. Toisaalta käsisammuttimeen kiinnitetyt tarrat eivät ole numeroituja. Tarrasta käy kuitenkin ilmi tiedot käsisammutinliikkeestä, joka vastaa tarkastustyön asianmukaisuudesta. Kirjataanko luetteloon käsisammuttimen sarjanumero?

Käsisammuttimen tarkastuksessa tehdään sammuttimelle ulkoinen tarkastus, ei kovin syvällistä toimenpidettä. Käsisammuttimeen liimattava tarra on todistus tehdystä tarkastustyöstä, ei luettelointia varten. Tarran osalta pitää säätää

Pöytäkirja

SM1921951

29.08.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

tarkemmin, milloin tarran saa liimata käsisammuttimeen. Jos käsisammutin ei ole toimikunnossa, siihen ei saa liimata tarkastustarraa. Käsisammutin on tällöin huollettava tai poistettava käytöstä.

Tarkastettujen käsisammuttimien luettelo perustuu nykyisin säädöksiin. Luetteloon on merkittävä mm. käsisammuttimen omistajan tai haltijan nimi ja osoite. Suurin osa rakennusten käsisammuttimista on kiinteistöjen ja yritysten omistuksessa. Veneiden käsisammuttimien osalta henkilötiedot kohdistuvat suoraan kuluttajien tietoihin. Koska luettelossa on yksittäisten henkilöiden nimiä, se muodostaa henkilötietorekisterin. EU:n tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen rekisteröinti ei edellytä rekisteröidyn suostumusta, jos rekisterinpito perustuu lakiin.

Jos luettelon pitäminen on pakollista, tulee valvovan viranomaisen tarvita dokumentteja jotain tarkoitusta varten jossain vaiheessa. Tukes on valvontakäynnillä tutustunut luetteloon, mutta vain sen takia, että sen olemassaoloa edellytetään säädöksissä. Tukes ei lähtökohtaisesti ole tarvinnut luetteloa valvonnassa, Björn on tarvinnut luettelon tietoja kerran uransa aikana.

Ensimmäisen tarkastuksen ajankohta

Standardin mukaan käsisammuttimen valmistusajankohta tulee merkitä vuoden tarkkuudella johonkin kohtaan käsisammutinta. Jos valmistusajankohta on merkitty käsisammuttimeen ainoastaan vuoden tarkkuudella, tulkitaan sen tarkoittavan tarkastusvälien laskemisessa tammikuuta.

Jokaisella valmistajalla on erilainen tapa merkitä käsisammuttimen valmistusajankohta. Jos tarkastusväli kytketään valmistusajankohtaan, tulee valmistusajankohta merkitä suomeksi ja ruotsiksi ja niin selkeästi, että kuluttaja ja viranomaiset (mm. poliisi) ymmärtävät sen. Maahantuojan tehtävänä olisi varmistaa, että valmistusajankohta on merkitty ja etiketti on kiinnitetty käsisammuttimeen.

Jos tarkastusväli kytketään käsisammuttimen ostohetkeen, tarkastusvälin laskeminen on ainoastaan kuluttajan kirjanpidon tai muistin varassa. Toisaalta käsisammuttimen valmistusajankohdasta on yleensä kulunut jo jonkin aikaa (yleensä puoli vuotta tai enemmän), kun se ostetaan kaupan hyllyltä, joten tarkastusvälin kytkeminen ostohetkeen ei ole mahdollista.

Etiketin sisällölle pitää asettaa säädösvaatimuksia, koska se on olennainen osa käsisammuttimen oikeaa ja turvallista käyttöä. Tulisiko etiketin sisältövaatimukset kohdistaa valmistajalle, maahantuojalle vai jälleenmyyjälle tai vaihtoehtoisesti kaikille yhteisvastuullisesti.

Toimintailmoitus

Käsisammutinliikkeiden toimintailmoituksen määräaikaisuuden poistamista ei vastusteta. Käytännössä nykyisin Tukesin rekisterissä liikkeen voimassaoloaika on jo kytkeytynyt vastuuhenkilön pätevyystodistuksen voimassaoloaikaan, ei liikkeen toimintailmoituksen voimassaoloon.

Sähköalalla eikä kaasupuolella erotella Tukesin rekisterissä liikkeiden eri toimintoja. Julkisen rekisterin tarkoitus on, että asiakas voi varmistaa liikkeellä olevan huolto-oikeudet. Tukesin rekisterissä toiminnanharjoittajien näkyvyyttä on rajoitettu niin, että yhteen näkymään on mahdollista valita kerrallaan vain toiminnanharjoittajat viiden kunnan alueella. Asiat, jotka voivat näkyä viranomaisen rekisterissä, on säädetty.

Käsisammuttimen tarkastus- ja huolto-ohjeet

Periaatteet ja toiminta käsisammuttimissa ovat yleensä sellaisia, että tarkastuksen voi tehdä useimmiten ilman tyyppikohtaisia ohjeita. Ohjeetkaan eivät tosin auta, jos käsisammutin on sellainen, ettei sitä voi tarkastaa ollenkaan. Käsisammuttimien tuotevaatimuksissa ei ole säädetty, että käsisammuttimen on oltava tarkastettavissa. Käytännössä käsisammuttimissa on kolmea erilaista painemittaritekniikkaa.

Valmistajan ohjeet tulisi kuitenkin olla saatavilla. Velvoitetta ohjeiden olemassaolosta ei voida säätää käsisammutinliikkeelle vaan valmistajalle tai maahantuojalle. Riittääkö verkkosivuilla oleva tieto? Käytännössä käsisammuttimien ostaja ei voi varmistua siitä, että valmistajan ohjeet ovat käsisammutinliikkeen saatavilla. Tästä syystä ei voida asettaa vaatimusta, että käsisammuttimen tarkastuksen voi tehdä vain, jos tarkastajalla on käytettävissään valmistajan ohjeet. Kuluttaja ei tarvitse käsisammuttimen tarkastus- ja huolto-ohjeita.

Tarkastus- ja huoltovälit

Käsisammuttimen tarkastuksessa tarkastetaan, että käsisammutin on toimintakuntoinen. Toimenpiteenä tarkastus on suhteellisen yksinkertainen ja edullinen. Tarkastusvälit ovat aina olleet nykyisen sääntelyn mukaisia ja luoneet perustan nykyiselle käsisammutinliikkeiden sääntelylle.

Kahden vuoden tarkastusväli on yleisesti todettu hyväksi ja kukaan ei ole esittänyt määrävälin muuttamista. Ei ole tullut erityisiä syitä tihentää määräväliä vuoteen, vaikka kahden vuoden tarkastusväli ei välttämättä olekaan riittävä kaikissa paikoissa esim. työmailla tai teollisuudessa. Sääntelyssä kuitenkin säädetään vähimmäismäärävälistä, tarpeen vaatiessa tarkastus on tehtävä useammin. Tarkastusvälien sääntely kohdistuu käsisammuttimen omistajaan, ei käsisammutinliikkeeseen.

Käsisammuttimen tarkastamisen määräväli perustuu tarpeeseen varmistua sammutteen ominaisuuksien säilymisestä. Paakkuuntunut jauhe ei tarvittaessa purkautu tarkoituksenmukaisella tavalla. Vaahto puolestaan vanhentuu ja saattaa syövyttää säiliötä sisältäpäin.

Käsisammuttimien huollossa käsisammutin tarkastetaan ja varmistetaan säiliön kunto sekä paineistetaan sammutin uudestaan. Huollon jälkeen käsisammutin on jälleen täydessä paineessa. Maininta huoltovälistä voitaneen lisätä etikettiin. Laittaako joku valmistaja jo nyt tiedon huoltovälistä etikettiin?

VAK -lainsäädännössä on vaatimus, että käsisammutin saa olla paineistettuna yhtäjaksoisesti vain tietyn ajan. 11 vuoden määräajan juuret juontavat kaasusammutuslaitteistoihin kiinteästi asennettuihin pulloihin, joista vaatimus on laajentunut käsisammuttimiin.

3. Tilastomuiston valmistelu

Valmistelun tueksi laaditaan ns. tilastomuistio. Muistiossa on tarkoitus kuvata toimialaa esim. minkälaisia eri sektoreilla toimivat liikkeet ovat (isoja, pieniä, sijoittuminen tasaisesti ympäri maata, tekevätkö muutakin kuin käsisammuttimien tarkastus- ja huoltotöitä).

4. Aerosolitalaisuus

Tukes piti keskustelutilaisuuden aerosolisammutuslaitteistoista. Osallistujien mukaan tilaisuudessa oli hyvä henki. Tukes laatii muistion kokouksesta.

Aerosolitoimijat olivat sitä mieltä, että julkaistut standardit ovat hyviä työkaluja. Komponentit täyttävät jo standardien vaatimukset. Aerosolisammutuslaitteistoja asentavien liikkeiden nykyiset vastuuhenkilöt ovat suorittaneet kaasusammutuslaitteistojen tentin ja tämän lisäksi kirjoittaneet esseeseen aerosolisammutuslaitteistoista. Jatkossa säädöksissä tulee ehkä täsmentää, mitä asioita esseessä tulee tuoda esille.

Tilaisuudessa nousi esille henkilöturvallisuusnäkökulma. Miehitettävissä teknisissä tiloissa ei nähdä estettä aerosolisammutuslaitteistojen käytölle. Miehitetyissä tiloissa pelätään aerosolin vaikutusta esim. keuhkoille. Kaasu itsessään voi olla vaaratonta, mutta tilassa ei voi olla. Aerosolikaasut laskevat tilan happipitoisuutta, mutta ei heti hengenvaarallisen alas. Onko standardissa mainintaa tilojen evakuoinnista tai viiveistä? Standardissa ei ilmeisesti ole vaatimusta tilan ulkopuolisesta laukaisunestokytkimestä.

Tarkastuslaitoksista Inspectalla on jo olemassa oma työohje aerosolisammutuslaitteistojen tarkastamiseen. Käytännössä edellytetään tarkastuslaitosten yhtenäistä linjaa ja tulkintaa aerosolilaitteistoista. Tukes tulee mm. keskustelemaan tarkastuslaitosten kanssa yhtenäisestä linjasta aerosolisammutuslaitteistojen tarkastuksiin liittyen.

5. Kokouksen päättäminen

Työryhmän seuraavat kokoukset ovat 12.6.2019 ja 19.8.2019 klo 9-12 SM:ssä.

Lakiesitystä ei saada lausuntokierrokselle ennen syyskuuta, koska esitystä ei ehditä käsitellä sisäministeriössä ennen kesälomakauden alkua.

Puheenjohtaja päätti kokouksen

Neuvotteleva virkamies, puheenjohtaja

Kirsi Rajaniemi

Yli-insinööri

Jaana Rajakko

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 29.08.2019 klo 14:03. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Valtioneuvoston hankeikkuna

